

De Woudkapel
zondag 8 januari 2023
Bezinnen op zondag

Hebben wij mensen een vrije wil?

-oOo-

gastvrouw: Wies Goudsmit
spreker: Klaas van Egmond
muziek: Annemarie Konijnenburg, altviool en
Jan Siemons, orgel

Klaas van Egmond

Bestaat de vrije wil en wat betekent dat?

Jurriën Hamer zou zondag 8 januari hebben gesproken over de vraag of de ‘vrije menselijke wil’ wel bestaat en hij zou vragen aan de orde stellen die daar maatschappelijk uit voort komen: Heeft een miljonair recht op zijn rijkdom als de vrije wil niet bestaat? Moeten we in dat geval zelfs een moordenaar vergeven? En kan een mens ooit zijn lot veranderen? Vragen met radicale implicaties voor onze manier van leven – van onze politiek tot onze meest intieme relaties.

Hoewel Jurriën Hamer er zelf niet kan zijn, willen we toch dit belangrijke onderwerp bespreken. In de eerste plaats zullen we stilstaan bij de maatschappelijke betekenis van de stelling van Hamer dat ‘de vrije wil niet bestaat’. Hoe zit het met de maatschappelijke rattrace, de vermeende ‘kansengelijkheid’ en de gelijke waardigheid van de mens? We zullen toch moeten toegeven dat veel menselijk gedrag wordt bepaald door de omstandigheden van jeugd, opleiding en bankrekening.

Desondanks zal Klaas van Egmond het standpunt verdedigen dat de vrije wil wel degelijk bestaat. Wat niet weg neemt dat daarnaast pech en geluk een grote rol speelt, wat sinds de ethiek van Aristoteles overigens niets nieuws is. Uiteindelijk gaat het er steeds weer om wat voor mensbeeld we er op na houden. De vrije wil van de individuele mens in het grotere geheel van het wereldgebeuren kan op basis van dat mensbeeld goed worden begrepen. Ook kan dan worden begrepen waarom in deze tijd wetenschappers als Hamer en daarnaast zoveel andere mensen denken dat de vrije wil niet bestaat.

Programma:

- welkom en mededelingen
- muziek: Jan Siemons - *Sonate voor altviool en orgel* deel 1 - *Allegro*
- inleiding: *Hebben wij een vrije wil?*
- muziek: vervolg *Sonate* - deel 2 - *Aria con variationes*
- dialoog
- muziek: vervolg *Sonate* - deel 3 - *Vivace*
- afsluiting

Over de muziek:

De *Sonate voor altviool en orgel* is speciaal voor vandaag geschreven. De delen 1 en 2 hebben een vrij thema als motief, deel 3 is gebaseerd op een motief afgeleid van een zeer bekend lied.

-oOo-

- de toegang is vrij, een bijdrage aan het eind wordt op prijsgesteld
- u bent van harte uitgenodigd voor koffie of thee

Mededelingen:

- zo 8 jan - Expositie Marianne Dessing - tot 6 mrt
- di 10 jan - 10.30 u - zanggroep José Scholte
- do 12 jan - 20.00 u - *Kracht van de stilte* - meditatie
- zo 15 jan - 10.30 u - dienst met Marc Rietveld, organist Gerard Zwart
- di 17 jan - 10.00 u - vrouwengroep met Margot Janssen
10.30 u - nieuwe zanggroep *Van Gospel tot Jazz* - José Scholte
- wo 18 jan - 19.30 u - Lezing Aafke Romeijn
- do 19 jan - 20.00 u - *Kracht van de stilte* - meditatie
- zo 22 jan - 10.39 u - dienst met Madelief Brok, organist Jan Siemons

-oOo-

De Woudkapel is een ontmoetingsplaats voor inspiratie, bezinning en verdieping van religieuze- en levensvragen. Bronnen van inspiratie zijn Bijbelverhalen, oude en nieuwe teksten, kunst en cultuur en de ontmoeting tussen mensen. Naast bijeenkomsten op zondag zijn er activiteiten die gemeen hebben dat ze hart en hoofd raken, zoals lezingen, gespreksgroepen, evenementen, film en meditatie. Zie www.woudkapel.nl

oorspronkelijke tekst van Jurriën Hamer - Hebben wij een vrije wil?

Heeft een miljonair recht op zijn rijkdom? Moeten we zelfs een moordenaar vergeven? En kan een mens ooit zijn lot veranderen? Het hangt allemaal af van ons antwoord op een fundamentele vraag: hebben we een vrije wil?

Filosofen twijfelen al eeuwen over het antwoord hierop, en sinds decennia roepen biologen en neurologen dat de vrije wil niet bestaat. Ieder jaar stapelt het bewijs tegen de vrije wil zich verder op: we zijn een product van onze genen, van onze geschiedenis en van onze omstandigheden.

Toch laat de vrije wil ons niet los. Deze mythe heeft meer invloed dan ooit – in ons strafrecht, onze economie en onze zoektocht naar geluk.

De volgende bijeenkomst *Bezinnen op zondag* is op zondag 12 februari 2023. Spreekster is dan Gerdien de Wal over *Het justitieel beleid, benaderd vanuit de menselijke kant*, Gerdien de Wal richtte zich in haar werk steeds op de mens met waarden als veiligheid, educatie en menswaardigheid. Zij heeft een respectabel aantal functies bekleed, waaronder binnen de directie van diverse justitiële inrichtingen en bij de Dienst justitiële Inrichtingen in Den Haag.

Zij besloot haar carrière met het geven van adviezen, trainingen en interim klussen. Samen met een medeauteur schreef zij het boek ‘Het Goud van de 55-plusser’ over het gebruik van lange jaren van ervaring voor nieuwe ontwikkelingen.

Gerdien heeft na haar opleiding op de Sociale Academie haar eerste praktijkervaring opgedaan bij Reclassering Nederland en daarna heeft zij nog een vervolgstudie Master Public Management met succes afgerond. Zij is getrouwd en heeft één dochter.

De muziek wordt dan verzorgd door Caroline Kuijpers, piano